

Риковський Дмитро

Наумейко Євгеній

Студенти спеціальності

«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Національний університет «Острозька академія»

АУДІОБІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ

Дослідження присвячене характеристиці аудіобібліотеки як соціокультурного явища. Подана інформація про основний об'єкт комплектування аудіобібліотеки – аудіокнигу, її споживчі переваги для користувача інформації.

Ключові слова: аудіобібліотека, аудіокнига, звуковий формат

Постановка проблеми. Що таке бібліотека? Чи ви колись думали про визначення цього поняття. Напевно ви думаєте, що бібліотека – колекція книг або приміщення, де зберігаються книги. Насправді ж бібліотека це – культурно-освітній заклад, що здійснює збирання рукописних, друкованих, цифрових матеріалів, проводить їх опрацювання і відображення у каталогах, організовує їх зберігання, збереження і обслуговування ними читачів [1].

Але, на жаль, сама суть бібліотеки старіє. Світ розвивається, саме тому бібліотеки повинні розвиватися також із світом. І ми розуміємо, що традиційне значення бібліотеки є неактуальним сьогодні. Бібліотека повинна застосовувати ті ж технічні засоби та інформаційні технології, що і користувачі. Однією з важливою для сучасного користувача є аудіотехнологія. Відповідно, аудіобібліотека починає відігравати досить важливу роль у сучасному світі.

Основний виклад матеріалу. Кожна бібліотека повинна орієнтуватися на віддаленого користувача не тільки при обслуговуванні, але й при формі інформаційних ресурсів. Тепер слід замислитись про те, наскільки зручною є аудіобібліотека. Ви можете отримати доступ до бажаної книги, журналу, каталогу будучи за сотні кілометрів від бібліотеки.

Важливою проблемою є те, що в Україні аудіобібліотека є не дуже поширеним явищем роботи зі споживачами. В той час як закордоном це досить популярно. Країни першого світу орієнтуються на задоволення потреб користувачів. Саме тому вони роблять бібліотеки універсальними.

Ще одною важливою функцією бібліотеки є задоволення потреб людей з обмеженими фізичними можливостями. Прикладом цього можуть слугувати бібліотеки УТОСу (Українського Товариства Сліпих). Перші в Україні аудіокниги записувались у системі Українського товариства сліпих. Вже в 1960-тих у бібліотеці УТОСу ім. Миколи Островського існувала велика колекція звукових книг, яка протягом подальших 30 років перетворилась в унікальну, дуже велику аудіокнигозбірню [4].

Доцільно розглянути всі ресурси, які можна отримати з аудіобібліотеки. Першим і найголовнішим є аудіокнига.

Аудіокнига – це озвучена і записана на цифровий носій книга. В основі книги закладений цифровий звуковий формат – формат файла для збереження звукових даних у комп'ютерних системах. Файли таких форматів називають також аудіофайлами, або звуковими файлами [5].

Аудіокниги надають можливість розширення словникового запасу слухача, полегшують розуміння як усної, так і письмової мови. Вони можуть служити знаряддям для досягнення прогресу в області вимови і дикції [2].

Аудіокниги це сильна, гнучка система, структура якої сприяє швидкому розумінню і засвоєнню інформації завдяки активізації одночасно декількох рецепторів сприйняття. Це значно розвиває аналітико-синтетичну розумову діяльність [2]

Яким чином можна отримати аудіокнигу з аудіобібліотеки? Надсилається запит користувача в аудіобібліотеку, після чого бібліотека надає релевантну аудіокнигу.

Варто зазначити, що деякі українські публічні та універсальні бібліотеки вже активно впроваджують формат аудіобібліотеки у своїй інноваційній діяльності. Зокрема, у Рівненській обласній бібліотеці навчають людей із

порушенням зору новітнім ІКТ (інформаційно-комп'ютерним технологіям), створили адаптований ресурс для людей із порушенням зору та слуху. Для них бібліотека пропонує: автоматизовані робочі місця, спеціальне програмне забезпечення (JAWS), можливість друку тексту десятипальцевим методом за допомогою програм збільшення зображення, синтезатора мови та клавіатурного тренажера, дисплей зі шрифтом Брайля, принтер зі шрифтом Брайля, тифлоплеєр, доступ до інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

Для слабозорих та незрячих користувачів бібліотеки формується фонд аудіокниг української та зарубіжної літератури, здійснюється запис аудіокниг на замовлення. Для людей з порушенням зору розпочато створення аудіобібліотеки навчальної та художньої літератури у форматі «дейзі» [3].

Висновки. Таким чином, результати, яких можна очікувати від використання аудіобібліотек – це формування словникового запасу, стимулювання уяви, підвищення швидкості читання. За допомогою аудіокниг, які формують аудіобібліотеки, можна зручно і доступно отримати джерело автентичного іншомовного потоку, штучну модель спілкування.

Однією з переваг аудіобібліотек є те, що під час використання аудіокниг читання і аудіювання доповнюють одне одного. Наприклад, читач може зрозуміти те, що не встиг зрозуміти слухач. З іншого боку, у звукозапису аудіокниги присутня інтонація мовлення, багатство емоцій, що, як відомо, відсутнє у надрукованому текстові й читачеві необхідно самому привнести до тексту. Слід згадати про емоційний вплив, який здійснює на слухача усне мовлення, особливо у виразному авторському виконанні. Як відомо, воно сприяє не лише розумінню, але й мимовільному запам'ятовуванню інформації.

Список літератури:

1. Закон України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» (2017). Відомості Верховної Ради України 32/95-ВР. ст. 45. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.

2. Куликова А.М., Харченко Т.І. (2010). Аудіокнига як ефективний засіб розвитку навичок спілкування. URL: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Pedagogica/67787.doc.htm
3. Рівненська бібліотека пристосована для людей із особливими потребами (2015). URL: https://radiotrek.rv.ua/news/rivnenska_biblioteka_prystosovana_dlya_lyudey_z_osoblyvyumu_potrebamy_198333.html.
4. Центральна спеціалізована бібліотека для сліпих ім. М. Островського. URL: <https://csbs.org.ua/2009-10-13-06-32-52>.
5. Цифрові звукові формати. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D0%B7%D0%B2%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8.